

Rada Gminy Kleszczów

Na podstawie art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2024 poz. 1292) Wójt sporządza co dwa lata sprawozdanie z realizacji Programu, które przedstawia Radzie Gminy. Program opieki nad zabytkami dla Gminy Kleszczów na lata 2022 – 2025 przyjęty został Uchwałą Nr LIV/662/2022 Rady Gminy Kleszczów w dniu 26 października 2022 roku i ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego w dniu 16 listopada 2022 r. pod pozycją 6381.

Realizując zapisy ustawy w załączeniu przedstawiam „Sprawozdanie z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami dla Gminy Kleszczów na lata 2022 – 2025”.

WÓJT
Dariusz Michulek
Dariusz Michulek

Otrzymują:

1. Adresat
2. a/a

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Opieki nad zabytkami dla Gminy Kleszczów na lata 2022-2025.

1. Wprowadzenie.

Wypełniając wymagania art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Gmina Kleszczów opracowała „Gminny program opieki nad zabytkami dla Gminy Kleszczów na lata 2022-2025”. Program ten został przyjęty przez Radę Gminy w Kleszczowie uchwałą Nr LIV/662/2022 z dnia 26 października 2022 r. i ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego w dniu 16 listopada 2022 r. pod pozycją 6381.

W myśl art. 87 ust.5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Wójt sporządza co dwa lata sprawozdanie z realizacji Programu, które przedstawia Radzie Gminy. Niniejsze sprawozdanie stanowi wypełnienie prawnego zobowiązania Wójta i obejmuje lata 2022-2024.

Sprawozdanie powinno określać poziom realizacji gminnego programu oraz efektywność wykonania planowanych zadań, w tym:

- poziom wydatków budżetu na ochronę i opiekę nad zabytkami oraz wartość finansową wykonanych/dofinansowanych prac remontowo-konserwatorskich przy zabytkach;
- liczbę obiektów poddanych tym pracom;
- poziom (w %) objęcia terenu Gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego;
- liczbę wniosków o wpis lub wykreślenie z rejestru zabytków obszarów, obiektów i zespołów zabytkowych.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami formułuje szereg działań samorządu w zakresie opieki nad zabytkami z terenu Gminy. Wyznaczone kierunki i zadania uwzględniają specyfikę dziejów Gminy i charakter dziedzictwa kulturowego, są zgodne z celami wskazanymi w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Działania te są komplementarne w stosunku do pozostałych dokumentów strategicznych, takich jak studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz strategia rozwoju gminy.

Największymi zagrożeniami dla zabytków i dziedzictwa kulturowego jest:

- dalsza degradacja krajobrazu kulturowego poprzez wprowadzanie elementów nowej zabudowy nie nawiązujących do historycznego charakteru;
- niewłaściwe działania inwestycyjne lub ich brak, przyczyniające się do dalszej degradacji obiektów zabytkowych;
- niewłaściwe stosowanie nowych elementów budowlanych i technologii przy odnawianiu i remoncie obiektów zabytkowych;
- nieskuteczna egzekucja prawna w zakresie samowoli budowlanych oraz dewastacji zabytków i środowiska;
- zanik tradycji tożsamości lokalnej, związany ze stylem życia;
- częste zmiany prawne w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego oraz w zakresie innych przepisów prawa powszechnie obowiązującego;
- akty wandalizmu;
- klęski żywiołowe.

2. Ewidencja zabytków.

Zgodnie z ustawą o ochronie zabytków na podstawie ich wartości historycznej oraz czasu powstania zabytki mogą być wpisane do Krajowego Rejestru Zabytków prowadzonego przez Generalnego Konserwatora Zabytków bądź wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków.

Gmina Kleszczów nie posiada zabytków wpisanych do Krajowego Rejestru Zabytków. Zabytki z tereny Gminy Kleszczów zostały wpisane do wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków. Gminna Ewidencja Zabytków została przyjęta Zarządzeniem Nr 120.105.2017 Wójta Gminy Kleszczów z dnia 15 grudnia 2017 r. i objęła 24 zabytki położone na terenie Gminy. Ewidencją objęte są obiekty użyteczności publicznej (domy), sakralnej (kościół, kapliczki, cmentarze) i architektura przemysłowa (dawny zespół folwarczny).

Gminną ewidencję zabytków prowadzi Wójt w formie zbioru kart adresowych - art. 22 ust. 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Karta ewidencyjna zabytku zawiera w szczególności dane umożliwiające określenie zabytku i jego miejsce położenia. W 2021 r. Zarządzeniem Wójta Gminy Kleszczów Nr 120.48.2021 z dnia 11 maja 2021 r. wprowadzono zmiany w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kleszczów. Wyłączono kartę adresową zabytku GEZ nr 2 – dotyczącą kościoła ewangelicko-reformowanego w Kleszczowie, ul. Słoneczna 2.

Jak wynika z dokumentów źródłowych budynek Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Kleszczowie powstał w 1990 roku na skutek likwidacji Parafii w Kurowie. Zebrana dokumentacja wskazuje, że nie jest to jednak obiekt przeniesiony z dotychczasowej parafii.

Obecnie w Gminnej Ewidencji Zabytków widnieją 23 obiekty: 9 stanowi własność prywatną, 6 Gminy Kleszczów, 4 własność parafii, 2 własność powiatu, 1 własność Skarbu Państwa, 1 brak właściciela.

3. Podejmowane działania w okresie sprawozdawczym.

3.1 Wydatki z budżetu Gminy Kleszczów na ochronę i opiekę nad zabytkami kształtowały się następująco:

- w 2022 r. – 25 258,00 zł, w tym wartość prac budowlanych: 19 108,00 zł.
- w 2023 r. – 22 164,60 zł, w tym wartość prac budowlanych: 22 164,60 zł.
- w 2024 r. – 9 840,00 zł, w tym wartość prac budowlanych: 4 305,00 zł.

3.2 Liczba obiektów poddanych pracom remontowo – konserwatorskim.

Zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, na każdym właścicielu i posiadaczu zabytku spoczywają obowiązki wynikające z zasad sprawowania opieki nad zabytkami. Dbanie o stan zabytku, tym samym ponoszenie nakładów na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane spoczywa na właścicielu, który dysponuje tytułem prawnym do zabytku.

W okresie sprawozdawczym Wójt Gminy Kleszczów realizował następujące roboty:

I. Remont kapliczki przydrożnej karta GEZ Nr 18 działka nr 256/15 (przy drodze Łękińsko - Czyżów).

Fotografie przedstawiają stan zachowania kapliczki przed wykonaniem prac konserwatorskich i po ich zakończeniu. Fot. Kamila Kozłowska.

Program prac konserwatorsko-restauratorskich obejmował:

1. Konserwację metalowego krzyża:

1.1. Oczyszczanie metalowego krzyża z zastosowaniem metod mechanicznych (piaskowanie, szczotki metalowe) i chemicznych (pasty do złuszczenia starych powłok lakierniczych).

1.2. Zabezpieczanie antykorozyjne preparatem Brunox.

1.3. Końcowe malowanie krzyża farbą do zabezpieczania metalu o wysokiej odporności na czynniki niszczące, w kolorze grafitowym, matowym.

2. Konserwację i restaurację granitowego bloku:

2.1. Oczyszczanie z nawarstwień - ostrożne zeszlifowanie wtórnych zapraw cementowych wraz istniejącymi na nich powłokami malarskimi, mycie wodą pod ciśnieniem.

2.2. Uzupelnianie ubytków granitu – większe ubytki uzupelniono flekami z kamienia o właściwościach fizycznych i mechanicznych identycznych z oryginałem, mniejsze ubytki wypełnione zostały zaprawą na bazie żywicy sztucznej z wypełniaczem, barwiona w masie.

II. Remont kapliczki przydrożnej karta GEZ Nr 19 działka nr 278/2 (przy rondzie w Łękińsku).

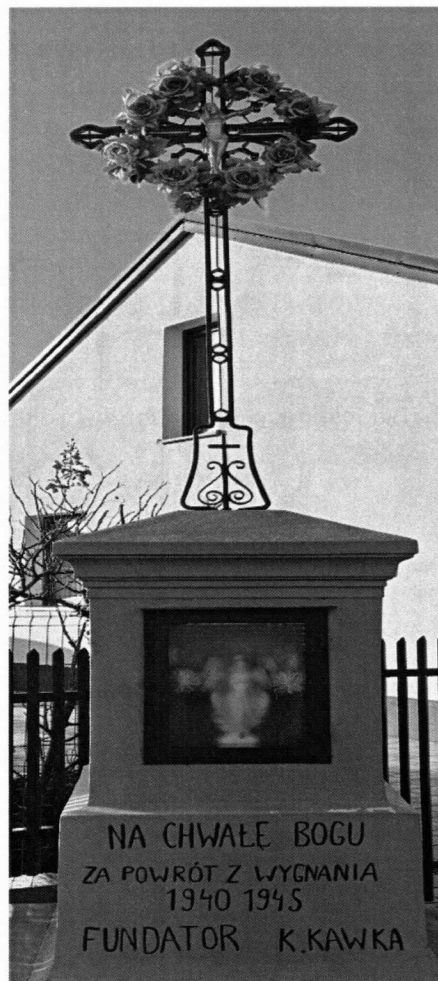

Fotografie przedstawiają stan zachowania kapliczki przed wykonaniem prac konserwatorskich i po ich zakończeniu. Fot. Kamila Kozłowska.

Program prac konserwatorsko-restauratorskich obejmował:

1. Wymianę substancji budowlanej na nową.
2. Pokrycie lica elewacji tynkiem cementowo-wapiennym oraz pomalowanie na biało.
3. Oczyszczenie, zabezpieczenie i pomalowanie farbą antykorozyjną krzyża.

III. Remont kapliczki przydrożnej karta GEZ Nr 20 działka nr 176/1 (Łuszczanowice-Kolonia).

Fotografie przedstawiają stan zachowania kapliczki przed wykonaniem prac konserwatorskich i po ich zakończeniu. Fot. Kamila Kozłowska.

Program prac konserwatorsko-restauratorskich obejmował:

1. Dezynfekcję wnętrza przeszkolonej gąbłoty z figurką Matki Bożej.
2. Usunięcie przemalowań metodą fizyczno-chemiczną.
3. Mechaniczne usunięcie zdeintegrowanych i pudrujących się, odspojonych lub spękanych zapraw uzupełniających.
4. Wzmocnienie zdeintegrowanej oryginalnej zaprawy preparatem o właściwościach hydrofilnych.
5. Usunięcie ewentualnych nawarstwień i zanieczyszczeń z powierzchni zaprawy metodą fizyko-mechaniczną-parą wodną lub myjką niskociśnieniową.
6. Iniekcja spękań w strukturze zaprawy wodną dyspersją żywicy epoksydowej.
7. Wypełnienie głębokich spękań zaprawą iniekcyjną na bazie modyfikowanego preparatu zawierającego tetraetoksylan.

8. Uzupelnienie ubytków w zaprawie kompozycjami mineralnymi modyfikowanymi dodatkiem żywicy sztucznej. Właściwości zapraw, ich struktura podobna do właściwości oryginalnej zaprawy.
9. Pokrycie powierzchni kapliczki farbą krzemionkową w kolorze zbliżonym do oryginalnego.
10. Uczytelnienie inskrypcji poprzez jej pogłębienie i pomalowanie farbą ciemniejszą od tła.
11. Hydrofobizacja strukturalna górnych elementów kapliczki- bez 2 dolnych stopni, preparatem rozpuszczalnikowym z dodatkiem środków biobójczych.
12. Usunięcie sztucznych kwiatów oraz złuszczonych powłok malarskich z powierzchni skorodowanego krzyża i pomalowanie w kolorze ciemno stalowym.
13. Wymianę klamki na bardziej dyskretną.

3.3 Poziom (w %) objęcia terenu Gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Aktualny poziom objęcia terenu Gminy Kleszczów miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wynosi 78%.

3.4 Liczba wniosków o wpis lub wykreślenie z rejestru zabytków obszarów, obiektów i zespołów zabytkowych

W okresie sprawozdawczym nie realizowano wniosków o wpis lub wykreślenie z rejestru zabytków obszarów, obiektów i zespołów zabytkowych.

3.5 Pozostałe działania w okresie sprawozdawczym.

Wpisanie grobu wojennego do wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Na wniosek i przy współpracy z byłym mieszkańcem Łękińska Grób Nieznanego Partyzanta, który znajduje się na cmentarzu parafialnym w Łękińsku został ujęty w wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Zdjęcia grobu Nieznanego Partyzanta oraz jego lokalizacji. Fot. Kamila Kozłowska

Akcja informacyjna w Informatorze Gminnym

W lipcowym oraz sierpniowym wydaniu tegorocznego Informatora Kleszczowskiego została przybliżona historia żołnierzy Armii Krajowej, którzy zostali pochowani w grobie Nieznanego Partyzanta na cmentarzu parafialnym w Łękińsku.

Informacja o fakcie wpisania grobu wojennego do wojewódzkiej ewidencji zabytków została zamieszczona na stronie internetowej Gminy Kleszczów.

Mapa zabytków

W 2024 r. na stronie internetowej Gminy Kleszczów (kleszczow.pl) w Geoportalu została dodana warstwa pod nazwą ZABYTKI. Nakładka pozwala na:

- lokalizację obiektów (miejscowość, ulica, numer działki, własność)
- prezentację graficzną obiektów (do każdego obiektu załączona Karta GEZ)
- identyfikację obiektów

wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kleszczów.

4. Podsumowanie.

Program opieki nad zabytkami dla Gminy Kleszczów realizowany był przez różnorodne i komplementarne zadania. Prowadziły one do poprawy stanu zachowania zabytków i do upowszechniania i promocji lokalnego dziedzictwa kulturowego oraz zwiększały świadomość mieszkańców w zakresie potrzeby jego zachowania.

WÓJT
Dariusz
Dariusz Witek